

สรุปผลการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปค ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๖๐ (APEC SOM1/2017)
ระหว่างวันที่ ๒๕ ก.พ. - ๔ มี.ค. ๖๐

๑. ประเด็นหลัก (Priorities) ของการประชุมเอเปค ประจำปี ๒๕๖๐

๑.๑ การส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืน มินวัตกรรม และครอบคลุม

ที่ประชุมกำหนดให้การพัฒนาทุนมนุษย์ในมิติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปโครงสร้างเป็น หัวข้อในการจัดทำรายงานประจำปีของเอเปค และได้หารือเพื่อวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาภาคบริการ ผ่านการปฏิรูปกฎระเบียบ และการดำเนินการภายใต้วาระใหม่เพื่อการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (Renewed APEC Agenda on Structural Reform: RAASR) ซึ่งแต่ละเขตเศรษฐกิจได้แจ้งประเด็นสำหรับดำเนินการ ภายใต้แผนงานรายเขตเศรษฐกิจ (Individual Action Plan) โดยไทยจะดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมความ สดวกในการทำธุรกิจ (EoDB) นอกจากนี้ ยังมีหารือประเด็นการยกระดับการมีส่วนร่วมของสตรี เยาวชน และผู้พิการในระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาชนบทและพื้นที่ห่างไกล การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ท่าที/การดำเนินงานของไทย

– ปี ๒๕๖๐ ไทย โดยสศช. จะปฏิบัติหน้าที่ประธานกลุ่ม Public Sector Governance ในคณะกรรมการเศรษฐกิจ (Economic Committee) และจะมีการจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับ Regulatory Impact Assessment ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๙

– ไทย (อก.) ร่วมดำเนินโครงการการพัฒนารอบมาตรฐานอาชีพด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในกรอบเอเปค (APEC Tourism Occupational Standards Framework) ร่วมกับออสเตรเลีย เปรู จีนไทเป ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม เพื่อระบุทักษะและความรู้ที่ต้องใช้ในแต่ละสาขาอาชีพ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสาขาอาชีพนั้น ๆ ให้เทียบเท่าทักษะที่ได้ กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพ

– ไทยให้การสนับสนุน (co-sponsor) ซอร์ริเริ่มเพื่อพัฒนาพื้นที่ห่างไกล ซึ่งเสนอโดย รัสเซีย โดยซอร์ริเริ่มดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อจัดทำ APEC Blueprint for Development and Economic Integration of Remote Areas in the Asia-Pacific ในปี ๒๕๖๐

๑.๒ การส่งเสริมการบูรณาการเศรษฐกิจในภูมิภาค

ที่ประชุมหารือเกี่ยวกับแผนงานในการประชาสัมพันธ์ประโยชน์ของการค้าเสรี แก่ประชาชนและการส่งการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ ของเอเปค เพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ รวมถึงกระแสต่อต้านโลกาภิวัตน์ที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจจะมีการฟื้นตัวในปี ๒๕๖๐ ซึ่งการปฏิรูปโครงสร้างจะเป็นปัจจัยที่จะสร้าง การเติบโตและสร้างภูมิคุ้มกันต่อวิกฤตต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังได้หารือถึงแนวทางการดำเนินงานในประเด็น สำคัญเพื่อส่งเสริมการบูรณาการทางเศรษฐกิจ ดังนี้

๑.๒.๑ แผนการดำเนินงาน (work plan) เพื่อจัดทำเขตการค้าเสรี

เอเชีย-แปซิฟิก (Free Trade Area of the Asia-Pacific: FTAAP) ภายกลุ่ม Friends of the Chair on FTAAP โดยมีนิวซีแลนด์เป็นผู้นำ อย่างไรก็ตาม กระแสนับสนุนการจัดทำ FTAAP และการเปิดเสรีทางการค้าได้ลดลง สืบเนื่องจากท่าทีของสหรัฐอเมริกาต่อ TPP

๑.๒.๒ จัดทำแผนงานโดยละเอียดเพื่อพัฒนาภาคบริการภายใต้ APEC Services Competitiveness Roadmap ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ ๑๔ ประเด็น อาทิ การเคลื่อนย้าย นักธุรกิจ การสร้างช่องทางการให้บริการผ่าน internet การปฏิรูปกฎระเบียบ

๑.๒.๓ พัฒนาแนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (Internet Economy) เพื่อสร้างความทันสมัย ครอบคลุม และปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแผน Digital Thailand

ท่าทีไทย ติดตามพัฒนาการของประเด็นดังกล่าวอย่างใกล้ชิด โดยเห็นว่าการเสริมสร้างศักยภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จของการบูรณาการ โดยในส่วนของเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะหารือกับกลุ่ม Ad Hoc Steering Group on Internet Economy เพื่อยกร่างแผนงานเรื่องนี้ต่อไป

๑.๓ การส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันและนวัตกรรมของ MSMEs ในยุคดิจิทัล ที่ประชุมหารือเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในห่วงโซ่มูลค่าโลก (GVCs) การส่งเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการสตรี และการพัฒนา MSMEs ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยั่งยืน และมีนวัตกรรม

ท่าทีไทย ไทยรายงานความคืบหน้าในการจัดทำยุทธศาสตร์เอเปคว่าด้วยการส่งเสริม MSMEs ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน (APEC Strategy for Green and Sustainable MSMEs) โดยจะมีการหารือเกี่ยวกับร่างยุทธศาสตร์ฯ ระหว่างการประชุม APEC SME Working Group ครั้งที่ ๔๔ ในวันที่ ๑๖ มี.ค. ๖๐ ณ นครซิดนีย์ ออสเตรเลีย ซึ่งไทย (สทว.) และเปรูจะเป็นประธานร่วมในการหารือดังกล่าว หลังจากนั้น จะเขียนร่างยุทธศาสตร์ฯ ให้คณะกรรมการ/คณะทำงานอื่น ๆ ในเอเปคที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นต่อไป ทั้งนี้ การรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับร่างยุทธศาสตร์ฯ ได้รับการตอบรับและข้อคิดเห็นในเชิงบวกจากสมาชิกเอเปค ได้แก่ เปรู เวียดนาม ฟิลิปปินส์ จีนฮ่องกง เม็กซิโก ชิลี อินโดนีเซีย รัสเซีย แคนาดา และจีน เนื่องจากต่างเห็นว่า ร่างยุทธศาสตร์ฯ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนและครอบคลุม โดยเฉพาะเวียดนามให้ความสนใจด้านเทคโนโลยีสีเขียวเป็นพิเศษ ด้านอินโดนีเซียเสนอให้เพิ่มประเด็นในการบริหารจัดการขยะในร่างยุทธศาสตร์ฯ ด้วย

๑.๔ การเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ที่ประชุมได้ริเริ่มการจัดทำแผนปฏิบัติการของ Framework for Multi-year APEC Program on Food Security and Climate Change และ APEC Strategic Framework on Rural-Urban Development to Strengthen Food Security and Inclusive Growth โดยในปี ๒๕๖๐ จีนจะจัดกิจกรรมในประเด็นการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน โดยเฉพาะการส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย และการจัดความยากจน ด้านสหรัฐฯ จะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมแนวคิด Climate Smart Agriculture ในขณะเดียวกัน หลายเขต ศก. อาทิ นิวซีแลนด์ ชิลี และสหรัฐฯ เห็นว่า เอเปคควรจะมุ่งเน้นหารือเกี่ยวกับการเปิดตลาดสินค้าเกษตรและอาหารในภูมิภาคควบคู่ไปกับประเด็นความมั่นคงอาหารในมิติด้านการพัฒนาด้วย โดยเฉพาะประเด็นการลดมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff Measures - NTMs)

ท่าทีไทย ไทยสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพให้ภาคการเกษตรปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนด้วยเกษตรทฤษฎีใหม่ อีกทั้ง สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพในภาคการเกษตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในภาคการเกษตร

เพื่อรับมือกับการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมถึงพร้อมรับมือกับสมาชิกเอเปคในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในมิติต่าง ๆ

๒. ประเด็นอื่น ๆ

๒.๑ วิสัยทัศน์ของเอเปคหลังปี ค.ศ. ๒๐๒๐

ที่ประชุมเห็นพ้องในการวางแนวทาง/ จัดทำแผนงานเพื่อกำหนดเป้าหมายของเอเปค หลังปี ค.ศ. 2020 (Post-2020 Vision) โดยเวียดนามจะจัด Multi-stakeholder Dialogue on APEC Towards 2020 and Beyond ในช่วงระหว่างการประชุม APEC SOM2/2017 ในเดือน พ.ค. ๒๐ เพื่อจัดทำ APEC Roadmap Towards the Bogor Goals and Shaping Post-2020 Vision เป็นผลลัพธ์ให้รัฐมนตรีและผู้นำเอเปครับรองในเดือน พ.ย. ๒๐

ท่าที่ไทย ไทยเห็นความสำคัญของการสร้างประชาคมเอเปค ทั้งนี้ ความร่วมมือเอเปคคงยังขับเคลื่อนด้วยประเด็นเศรษฐกิจเป็นหลัก เพื่อนำไปสู่ความตกลงที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เช่น ในกรอบ FTA หรือ WTO แต่ในขณะเดียวกันเอเปคต้องมีความครอบคลุม (inclusiveness) จึงจะเป็นประชาคม อีกทั้ง เห็นว่าโดยที่เอเปคและ OECD มี organic relationship ที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน โดยเฉพาะการใช้มาตรฐานของ OECD ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสมาชิกเอเปค จึงควรเพิ่มบทบาทและสถานะของ OECD ในกรอบเอเปค

๒.๒ การบริหารกำกับดูแลคณะทำงานและกรอบการทำงานต่าง ๆ ภายในเอเปค (APEC Governance)

เปรูให้เสนอให้กลุ่มพันธมิตรแปซิฟิก (Pacific Alliance) เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในเอเปค ร่วมกับอาเซียน Pacific Islands Forum (PIF) และ Pacific Economic Cooperation Council (PECC) ทั้งนี้ รัสเซียจึงได้กล่าวถึงสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union - EAEU) ในฐานะผู้สังเกตการณ์บ้าง ซึ่งสหรัฐฯ มีท่าทีคัดค้าน อย่างไรก็ตาม สมาชิกเอเปคจะต้องหารือเกี่ยวกับการเปิดรับผู้สังเกตการณ์ใหม่ต่อไป

๓. ข้อสังเกต และข้อพิจารณา

๓.๑ สืบเนื่องจากความไม่แน่นอนของบริบททางเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะนโยบายการค้าของสหรัฐฯ การหารือเกี่ยวกับการเปิดเสรีมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และสมาชิกให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเติบโตอย่างมีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้ สหรัฐฯ ไม่มีท่าทีชัดเจนในประเด็นนโยบายการค้าในกรอบเอเปค

๓.๒ ประเด็น Post-2020 vision จะมีผลต่อการกำหนด theme & priorities ของไทยในการเป็นเจ้าภาพเอเปค ปี ๒๕๖๕ และควรสนับสนุนการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และภาควิชาการ เพื่อเตรียมการล่วงหน้า ทั้งนี้ นิวซีแลนด์ เจ้าภาพเอเปค ปี ๒๕๖๔ ได้เตรียมเสนอข้อมติการนัดประชุมเอเปคให้ ครม. พิจารณาแล้ว